

БЕОГРАДСКА ОПШТИНСКА НОВИНА

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 "
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 "

НЕДЕЉА 21. НОВЕМБРА 1893.

ЦЕНА ЈЕ ОГЛАСИМА 6 ПР. ДИН. ОД ВРСТЕ

ПРЕПЛАТУ ВАЉА СЛАТИ УПУТНИЦОМ НА ОПШТИНСКИ СУД А СВЕ КОРЕСПОНДЕНЦИЈЕ НА УРЕДНИКА

Рукописи не враћају се

Неплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

Суд општине београдске објављује грађанству вароши Београда, да је у кући г. Јована Илића саветника на палилулском тргу намештена болница за децу, која болују од дифтеритиса.

Од суда општине вар. Београда 18. Новембра 1893 год. АБр. 6827.

ОБЗНАНА

Прошле године у многим кућама Београда опемогућено је било правилно издавање воде услед тога, што су водомери и цеви водоводске инсталације у тим кућама изложене биле мразу, те се је вода била смрзла у тим деловима инсталације.

Штета која произлази мржњењем воде у тим деловима двогуба је, јер не само да укућани остају за неко време без воде, него се и водомер и дотичне цеви кваре те и општина и газде куће могу бити изложени доста јакој штети.

Да се до штете не би дошло, управа водовода моли газде у чијим су кућама водомери намештени у подрумима, да се благовремено постарају да водомери и цеви у тим подрумима не буду излагани мразу.

То се да постићи: попуњавањем подрумских прозора сламом или крвином и једновременим затварањем прозора исправним капцима.

Затим ваља мотрити на то, да подрумска врата не остају отворена.

Цеви пак које изводе воду из водомера по кући и које пролазе кроз просторије изложене мразу, морају се обмотати сламом чећетом или другим подесним рђавим топлоношама. —

Чесме по авлијама ваља такође штитити противу мрза обмотавањем сламом или подесним облагањем, сандуком испуњеним пецелом и т. п.

За случај у коме је инсталација водовода у кући тако изведена да цеви про-

лазе кроз просторе изложене мразу, а исте цеви не дају се подесно обмотавати облогом која би чувала противу мрза, укућани сачуваће се од рђавих последица уплива мрза на водоводску инсталацију тиме: ако свако вече по престанку употребе воде, затворе ону славину која је остављена на најнижем месту водоводске мреже у кући.

Затварањем те славине (која се налази обично али не увек у близини водомера) прекинут је пролаз воде у цеви кућне инсталације и у исто доба цеди се сва вода из тих цеви излазећи из малог побочног отвора те славине.

На тај начин мрежа водоводских цеви у кућама остаће преко ноћи празна, а дању када је поменута славина отворена и отакање воде тако рећи непрестано траје, вода у цевима нема кад да се смрзне.

Управа водовода моли потрошаче воде, да упражњавају затварање поменуте славине свако вече па било да су цеви у кући облогом постављене или не, јер се с тим малим трудом осигурава газда куће противу велике штете која може произаћи мржњењем воде у инсталацији.

Сопственици кућа одговорни су управи Водовода за сваки квар на водомеру и на главној славини дакле и за тај који проистиче услед мржњења воде у водомеру.

Водомери који нису постављени у подрумима него у јамама, и ако су те јаме извршене према пропису управе Водовода, нису изложени мржњењу ни при највећем мразу. —

Бр. 5130 Из управе Водовода, 4. Новем. 1893. год у Београду.

ОБЗНАНА

У вези свог наређења АБр. 2366. од 30. Априла о. г. Суд општине вароши Београда објављује грађанству, да ће Управа Водовода од 1. Јануара идуће године наплаћивати воду према члановима 8 и 9. правила за издавање воде, од свију оних кућа, које су од 1. Јуна до краја о. г. са водоводом спојене без обзира на то, да ли

се вода у каћи троши или не, или да ли је инсталација у кући извршена или не.

Ово решење своје Суд општине вароши Београда оснива на чл. 2 и 13. правила за везивање водовода са зградама у Београду и издавање воде из истог водовода, која су правила добила закону силу решењем владе Њ. В. Краља од 10. Јуна 1892. год. ПБр. 10382 основаним на чл. 6. 7. и 9. зак. о варошкој трошарини у Београду од 13. Јуна 1884. год.

АБр. 6603 од суда општине вароши Београда 1. Новембра 1893. год. у Београду.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА

LXXXVI. ВАНРЕДНИ САСТАНАК

10 Новембра 1893 год.

Председавао председник општине г. Милован Р. Маринковић, од одборника били г. г. поп Таса Капетан Спасић, Н. Вулкивић, Филип Васиљевић, Др. Алкалај, Илија Ђорђевић, Мих. Јанковић, Милош Трпковић, К. Б. Михајловић, Мих. М. Ђорђевић, Милан М. Ђорић, Авдара Ј. Одавић, Милан Капетановић, Лазар Дашковић, Соломон Ј. Авријел, Свет. И. Ристић, Лазар Радонић.

I.

Прочитани су записници одборских одлука седница држаних 29 Октобра и 31 Октобра ове год. пре и после подне и примљени су без икаквих измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за варош Београд АБр. 6581, 6577, 6686, 6685, 6684, 6521, 6669; Акта иследног судије за вар. Београд АБр. 6466 и акта Аустро-Угарског консулата АБр. 6627, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му непознати: Марија Пиброх бив. вешерка, Павле Сакал надничар, Михајло Габар кочијаш, Франа Суплић фијакериста, Ференц Кардош слуга, Антоније Павловић тестераш и Коста Јовановић надничар; да је Рајко Савић ноћни стражар доброг владања и средњег имовног стања; да је Ленка М. Мирковић пиљарица хрђавог владања и непознатог имовног стања; да је Јанош Клича калфа коларски доброг владања и непознатог имовног стања; да су Филип Фајлер зидар и Исак Б. Албала тргов. помоћник доброг владања и сиротног имовног стања да се суд општински увери о владању Катарине Памфи о томе изда уверење Аустро-угарском консулату.

III.

По прочитању молбе Јефте Хаџи Јевтића инжењера овд СБр. 17918, којом тражи уверење о свом породичном односу, одбор је изјавио мишљење, да се молиоцу може дати тражено уверење.

IV.

Председник износи на решење предлог суда општинског о избору поротника за варош Београд за време од 15 Новембра 1893 до 15 Новембра 1894 год.

По прочитању тога предлога АБр. 6728, одбор је решио, да за време од 15. Новембра 1893 године до 15 Новембра 1894 године, буду поротници за варош Београд иста она лица која су према решењу одборском од 11 Новембра 1892 г. АБр. 11325, били поротници у времену од 15 Новембра 1892 до 15 Новембра 1893 г. сем ових: Витомира Марковића терзије, Др. Мике Поповића начелника министар. Љубе Срећковића чинов. моноп. дувана, Др-а Миленка Веснића професора Вел Школе, Стојана Протића начел. министарства, Васе Мијатовића кафеције Михајла Рашковића члана управе вароши, Стевана Мијатовића терзије, Живојна Прокића пензионара, Симе Ч. Поповића пензионара, Мише Михајловића начелника, Крсте Поповића бив. трговца, Ристе Лекића приватијера, Косте Лекића пензион. Косте Таушановића бив. министра, Луке Ђеловића трговца, Јоце Науновића — Шандоровића бакалина, Јевте Најдановића месара, Милорада Тадића апотекара, и Радивоја Предића управ. држав. дугова; а на њихова места изабрао је за поротнике ова лица: Манојла Климиса трговца, Петра Радосављевића трговца, Спасоја Стефановића трговца, Михајла Михајловића бакалина, Ристу Дамњановића терзију, Николу Секулића бакалина, Спасоја Илића кафеџ. код златног топа, Рада Антића кафеџ. Михајла Јовичића винара, Николу Анастасијевића бакалина код 2 Јаблана, Љубу Ђорђевиће воскара, код Пролећа, Алексу М. Ђорђевића, Николу Миловановића брашнара, Ристу Миленковића приватијера, Димитрија Илић трговца, Јован С Јелкића приватијера, Вучка Ц Илића трговца. Николу Бошковића абаџију, Петра Михајловића кафеџију Светозара Стефановића кафеџ. у жељезнич. станици.

LXXXVII ВАНРЕДНИ САСТАНАК

15. Новембра 1893 год.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић од одборника били г. г.: Них. Х. Поповић, Илија Ђорђевић, Мат. Јовановић, Др. Павло Поповић, Свет. И. Ристић, Р. Драговић, Мијајло Јанковић, А. Шток, Филип Василијевић, Сава Вељановић. Коста Петровић, Гаврило Бркић, Мих. М. Ђорђевић, Коста Д. Главинић, Љуб. Јовановић, М. Канетановић, М. Велизарић, В. Димитријевић, Др. Марко, Т. Леко, С. Ј. Азријеа, Андр. Ј. Одавић, Н. Вуковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 10. Новембра 1893 год. и примљен је без измена.

II.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 6818, 6674, 6715, 6673, 6744, акта духовног београдског суда АБр. 6799 и акта VII пуковске окружне команде АБр. 6779, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му не познате: Љубица Бркић, оvd., и Перка Јовановић, оvd., да су доброг владања и доброг имовног стања Коста Пуљевић марвени трговац, Јован Маричић, трг. помоћник и Илија Милишић, трговац; да се суд извести о владању и имовном стању, Стојка Васића свирача и Милоја Стефановића кочијаша, цигана оvd., Симе Милошевића, чиновника и Рафајла Финца писара адвокатског па о томе изда потребна уверења београдског духовног суду и VII пуковској команди.

III.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о спротном стању.

По прочитању тих молби АБр. 6810, 6811, и 6820, одбор је изјавио мишљење, да се може дати тражено уверење Милану Зелићу, реалцу, Ружици Ж. Прокића, ученици В. Ж. Школе и Милвоју Лаушевићу гимназисти.

IV.

По прочитању акта одбора цркве Вазнесенске АБр. 6543, којима се извештава општина београдска, да се изабрати одборници цркве вазнесенске, Јован Јелкић, Јован Христић и Стеван Миљковић нису хтели ове дужности примити, одбор је одлучио, да се именовани одборници црквени позову у суд општински и да им се на потпис саопшти њихов избор, па ако из-

јаве, да се те дужности не могу примити, да на протоколу изјаве узроке своје непримању.

V.

Председник саопштава одбору, да је решењем својим од 12. Августа 1893 год. ГМ 3583. уступио израду скамија и других школских предмета Павлу Радосављевићу и решењем од 3. Септембра 1893 год. ГБр. 3852 одобрио, да се сагради и друга шупа за смештај кола за војену комору, но да ни у једном ни у другом решењу није означено, из које буџетске партије да се ови издаци учине.

По саслушању овога одбор је решио, да се оба ова издатка учине из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

VI.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17641 држан 27. Октобра. ов. год, за давање под закуп поткивања коња пожарне чете и волова рабаџијских општинских возова, и по прочитању накнадне понуде Јоце Јуришића СБр. 17727 којом нуди, да овај посао врши за двадесет и девет и по динара јевтиније од излицитиране цене, одбор је решио, да се накнадна понуда Јоце Јуришића СБр. 17727 одбаца; да се поткивање коња пожарне чете и волова општински рабаџијски волова уступи Антонију Васиљевићу оvd. поткивачу као најнижем лицитанту за пет стотина деведесет и девет динара и педесет пара годишње.

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17639 држане 23. Октобра 1893 год. за давање под закуп оправке општинских возова когачко коларског посла, одбор је решио, да се оправка возова ковачко - коларског посла уступи Јосци Јуришићу оvd. ковачу као најнижем лицитанту за хиљаду четири стотине четрдесет осам динара годишње —

VIII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17744 држане 21. Октобра 1893 год. за давање под закуп права продаје цубока од заклате стоке на општинским кланицама у 1894 год. одбор је решио, да се ова лицитација одбаца и друга распише.

IX.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17640 држане 25. Октобра 93. год. за давање

СРПСКИ УСТАНИЦИ ПРОТИВУ ТУРАКА

У В Е З И

СА НАРОДНИМ СВОБАМА У ТУЊИНУ

од 1459.—1814. године.

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

У ДВА ДЕЛА

НАПИСАЛИ

Р. АГАТОНОВИЋ И Ј. М. СПАСИЋ.

(Академијски Савет Вел. Школе наградио првом видовданском наградом општ. београдске).

Мото:

— „Пора намъ перестать быть умными чужимъ умомъ и славными чужою славою“ (Време је да престанемо мудровати туђом намењу, и славити се туђом славом).

Карамзин.

(НАСТАВАК)

На овај доста дрзак одговор, одговорио је султан тиме, што је наредио, по свој прилици у лето, сарајевском паши

Ферхату, да својим упадом у сремске равнице окуша обранбену снагу краљеву.

Са 15 000 људи спусти се Ферхат из Босне низа Саву, па негде на левој обали њеној искрца сву војску, оставивши један део да чува лађе, са другим пусти се ова потурица⁽¹⁾ на пљачкање питомих сремских села. Високи пламенови од поцаљених усева и домова сељачких наговештаваху калочком бискупу Павлу Томорију, ваљану јунаку, да српски и мађарски сељаци не могу сами да спрече Ферхатова даље продирање, који већ беше допрео до близу Петроварадина. Брже боље скупи војске своје и ерпске, па како беше болестан повери је својим војводама, међу којима светле имена два Србина *Радисе Божића* и *Томе Бошњака*. Са 3—4 000 војника пођу ови на сушет Ферхату, који већ беше окренуо к Сави, гонећи силне целепе упљачкане говеди. Турци одмах, чим видеше војску хришћанску, почну узмицати, али их наши сустигну близу неке шуме *Ролиака*, нападно их и за час натерају у бегство. За то време српски Шајкаши спусте се низ Дунав, у намери да нападно ону војску Ферхатову, која на обали чуваше

лађе. За часак Божићеви јунаци посекоше сву ту позадицу Ферхатову, и доведоше и самог њега међу две ватре. При судару, негде на самој обали савској изгинуло је више хиљада Турака, мноштво се у Сави подавило, а већи део живих и ропства допало. Сам Ферхат-паша, по већини наших извора, нашао је ту своју смрт.⁽¹⁾ Мноштво лепих и богато удешених коња, богат плен војнички, 40 застава падоше хришћанима у руке, а што је најглавнију би повраћен и сав упљачкани иметак сремских сељака; од свега што беше најбоље, заједно са заробљеницима послаше краљу на дар.⁽²⁾

Ово беше први доказ шта вреди слога Срба и Мађара под добром и вештом управом. И да ужасна корупција и пар-

(1) P r a u: Annales r. Hung. t. V. g. 78—79. — Н а м е т е r v. J. Gesch. d. osm. Reiches, B. II. S. 47. — Р а ј и ћ У.: Ист. Срб. св. III. стр. 370—373. — По Енгелу (III. 456) и Месићу (Rad XXII. 67—68) овај се догађај десно 1523. г Ну ми држимо да је Прау у праву. Ист. тако греше ови наши извори (сем Месића) што смрт Ферхат-паше, везују за славно одликовање Павла Бакића у првом боју, после преласка, е Турцима. То се пре може односити на другог ког јунака, али на П. Бакића не може никакo.

(2) По Месићу, он је погинуо од султанове руке, што је изгубио ову битку.

(1) Одметник Шибеничанин (види Rad XXII. стр. 67).

под закуп оправке возова општинских сарачког сатлерског, тапетарског и фарбарског посла, одбор је решио, да се оправка возова општинских сарачког, сатлерског, тапетарског и фарбарског посла уступи Кости Нешићу, оvd сатлеру, као најнижем лицитанту за хиљаду девет стотина двадесет девет динара годишње.

X.

По прочитању протокола лицитације СБр. 17642, држане 28. Окт. 1893 год. за давање под закуп оправке рабадијских општинских возова, одбор је решио, да се оправка општински рабадијских возова уступи Ђорђу Илићу оvd. ковачу као најнижем лицитанту за четири стотине шездесет девет динара и деведесет седам пара годишње.

XI.

На предлог суда општине београдске АБр. 6760, одбор је решио, да се празан плац општински у бари Венецији иза дрварских плацева у простору од хиљаду квадратни метара уступи Кости М. Ђурићу трг. за смештај траје и дрва за гориво, под трогодишњи закуп од првог Јануара 1894 године, под истим погодбама, под којима су и остали плацеви дрварски уступљени а за годишњу цену од четири стотине динара

XII.

На мобу Јована Илића члана суда и на предлог суда општинског од 8. Фебруара 1893. год. СБр. 1030 одбор је после поименичног гласања са 12 гласова против 5, (5 нису гласали) решио, да се Јовану Илићу члану суда изда из општине касе а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове шест стотина шездесет и шест динара и шездесет и шест пара дин. на име неиздате двомесечне плате од 22. Нов. 1892 год. до 22 Јануара 1893 год. за које је време стајао у одговорности и обвези према општини београдској због непредате депозитне касе и депозитарске дужности.

XIII.

Председник саопштава одбору, да је суд општински решењем својим од Новембра 1893. АБр. 6739, а на тражење Министарства унутрашњих дела АБр. 6585 и опште државне болнице, АБр. 6731, — привремено уступио зграду Јована Илића у којој да се сместе деца болесна од дифтерије, па предлаже да и одбор ово одобри, пошто

тијеска тесногрудност не беху до лудила занеле мађарску властелу, ова би победа занела целој краљевини донети велике користи. Јер им она показиваше: да се и турска сила може сломити, само треба слоге, јунаштва и одважности. Али баш тога не беше ни труна у мађарских магната, те није ни чудо, што се и последње ове победе по њих, готово и не приметиле, сем што по свој прилици овог пута здружени Срби и Мађари повратиле неке градове у Срему: Илок и друге, које је доцније султан морао при походу на Мухач поново да осваја. Покварену и разуздану властелу мађарску радије заносаху сада свађе са краљевском владом, цепања на странке, и обарање кабинета, него брига за спремање одбране од Турака.

Друкчије ова победа утецаше на Србе. Уверени очигледним примером ваљаности и јунаштва Божићева, Срби се стану од овога часа све већма око њега прикупљати, гледећи у њему достојног представника Змај-деспота Вука. Тако шајкашка краљева флотила попуни своје редове све самим српским херојима, чије главно средиште бејаше од сада *Петроварадин*, који краљ намени, да у Срему игра улогу Београда. И султан је заиста

се је ова зараза опет у Београду појавила с тим, да се даде потребан постељни прибор и шездесет динара месечно на плату послуге. Одбор је одобрио у свему овај предлог суда с тим, да трошак падне на терет партије, буџетом одређене на дезинфекцију.

XIV.

Председник износи одбору на решење акт управе вар. Београда, којим тражи, да се општина београдска постара, за потребне локале подесне за затварање окривљених по делу крађе марака.

По прочитању тога акта АБр. 6824, одбор је изјавио да по закону није дужан да се за ове локале стара нити има таквих на расположењу. Но да се неби истрага по делу крађе марака осујетила, ставља се привремено на расположење истражној власти празна општинска зграда у мајданској улици, у којој је био смештен квартал савамаалски, као и залишни локали у згради, где је сада квартал савамаалски, но тако, да општина може у свако доба одрећи ову услугу и исте локале употребити кад јој затребају.

XV.

По прочитању акта школског одбора основних школа дунавског краја АБр. 6580, одбор је решио да се Јулки Буквићки, удовој исплати двадесет и осам динара из општине касе а из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове на име кирије за привремени стан Стане Марковић послужитељке, а за месец Септембар и Октобар ове год.

XVI.

Председник износи одбору на решење акт Алексе Новаковића, оvd. адвоката заступника породице пок. Томе Вучића-Перишића у коме црта бедно стање те породице и у коме тражи да општина од поклона, што је од пок. Вучића под извесним погодбама примила, врати изванредан део осиротелој Вучићевој породици, како би се иста могла издржавати.

По прочитању тога акта АБр. 5486 и мишљења општинског правозаступника АБр. 6880, одбор је одлучио, да овај предмет свестрано проучи и одбору поднесе извештај одборско повереништво, коме да су чланови г. г. Никола Х. Поповић, Ђорђе С. Новаковић и Мих. П. Бончић, одборници.

у Петроварадину нашао доцније врло јаке препреке при остварењу својих планова.

Погибија Ферхатова љуто је разочарала ватренога Сулејмана I. и он се реши, да се хришћанима за то љуто освети. Из Цариграда већ стижаху гласови, да Сулејмен спрема јаку флоту, коју је Дунавом послао, да му заузме неке краљеве градове на Сави и Дунаву; који му јако отежавају поход на Будим, куда сада мишљаше. Бискуп Томорија знао је, да је султан наредио Бали-бегу пашин београдском да ма којим начином задобије градове: Тител, Петроварадин и Митровицу.⁽¹⁾ Бали-бег се заиста трудио да изврши султанове налоге, употребљујући чак за основу свога тајнога плана и неко тобожне пријатељско дописивање са Томоријем. Али је бискуп био лукавији од њега, те прозираше његове намере, старајући се, да увек спреман дочека Бали-бега у свима сремским градовима. Не успевши ту, гледао је султан да на другој страни пожње жељена успеха, пре него што пође одсудно на Будим. У тој намери нареди прејемнику Ферхатову, *Хозреф пашин*, да оку-

XVII.

Председник извештава одбор, да је управа друштва за потпомагање и васпитање сиротне и напуштене деце у Београду, услед познатих нападаја у извесним новинама, сазвала ванредан скуп чланова тога добротворног друштва, да скуп извиди, да ли постоје у истини оне неправилности у дому друштвеном, што су у новинама изнесене;

Да је овај ванредни скуп држан 14. о. м. у дому сиротне деце и да је и он као председник општине на томе скупу био, пошто је општина београдска највећи добротвор тога друштва и пошто има у томе дому највећи број деце, коју општина издржава;

Да је овај ванредни скуп нашао и уверио се, да су изнесене неправилности о раду управе сасвим неистините но да је рад управе правилан, те је услед тога скуп једногласно изјавио управи друштва своје потпуно поверење с благодарношћу, на њеном труду и раду око напредка овог човечног друштва. Да се је овој одлуци скупа и он, као председник општине у име општине придружио и у свему усвојио је.

По саслушању овога, одбор је одобрио у свему овај поступак председника општине.

XVIII.

Председник саопштава одбору, да се по закону о општинама, члану 87 имају ове године у Децембру месецу извршити редовни избори управе и одбора општинског за 1894 и 1895. годину.

По саслушању овога одбор је решио, да се сходно члану 87 зак. о општинама сазове збор општински на дан 12. Децембра 1893. год. ради избора председника општине, три члана суда и четири кметовска помоћника, за двогодишњу периоду 1894 и 1895. год. и други збор на дан 19. Децембра 1893 год. ради избора тридесет и два одборника општине београдске и шеснаест заменика одборника за двогодишњу периоду 1894 и 1895. год.

Да суд општински о овоме изда у свеје време праглас на грађанство према прописима закона о општинама и да предузме нужне мере ради састава бирачких спискова одобравајући, да се исти спискови штампају а трошак да падне на терет партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

ша срећу на Јајцу, које султану беше кошт у грлу. Како је тамо прошао видећемо доцније напомињући овде, да су сви ови омањи ратови султанове војске по Мађарској били претече овој великој бури која има на валима својим да донесе Сулејмана са Восфора у Будим.

Ни за краља ни за мађарску властелу није била тајна, да ће их султан скоро посетити, и при свем том, како се они спремаху за дочек незваног госта? Вредно би било до ситница проучити политичку историју мађарску тога доба, јер не би било лепше теме за обраду: до какве пропасти могу довести једну краљевину њени великаши разуздани и обесни, без икаква патриотизма и родољубља. Место да сви слешки прегну свом снагом, да свога краља ојачају својом помоћном војском, како би и доликовало политички зрелим синовима једне краљевине — великаши мађарски провиђаху дане у дугим препиркама саборским, цепајући се на странке, и партизански једни друге сатирући, као да је ван граница њихове домовине све мирно. и да им никаква опасност са стране не прети!

Нећемо се упуштати у опширније описивање унутарњега стања угарске

(1) Rad jugosl. akad. knj. XXII. стр. 110.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ.

Цена хлеба. Решењем суда општинског од 15. Новембра 1893 год. АБр. 6809 одређена је цена хлеба по двадесет пара од килограма. Хлеб да буде у пуној тежини од 1000 грама. Ова цена вреди од 16. о. м. завључно.

СТАТИСТИЧКИ ЗАПИСИ

У ОПШТИНИ БЕОГРАДСКОЈ

Путнички саобраћај вароши Београда. У седмици од 7. Окт. до 14. Нов. 1893. год. допутовало 1006, отпутовало 721. Од којих су:

- а.) Пола: мушког 972, женског 34.
 б.) Вероисповести: православне 929, католичке и протестан. 63, мојсијевске 9, мухамеданске 5, свега 1006.
 в.) Постојбина: Србија 832, Аустро-Угарска 93, Босна и Херцеговина 3, Црна Гора 4, Грчка 1, Турска 36, Бугарска 4, Румунија 3, Русија 8, Германија 6, Франц. 9, Италија 6, остале државе 1.

г.) Занимање путника: Тежаци и економски 31, Занатлије 141, Трговци 536, индустријалци 2, шпекуланти и предузимачи 16, Гостионичари 17, Интелигенција (војска) 107, Ђаци 24, раденици и помоћници 36, Пиљари и бозације 26, надничари и слуге 38.

Из статистичког одељка општине вароши Београда 14. Новембра 1893. год.

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Суд општине Београдске држаће на дан 22 овог месеца од 2—5 сахати по подне јавну усмену лицитацију у канцеларији рачуноводства свог, за давање под

краљевине у доба у очи њене погипије, већ ћемо само подсетити читаоца на једно слично доба из наше давне прошлости, с том само разликом, што тада међу Србима беше и најславнијих јунака и највећих родољуба, који на Косову славно посведочише своју зрелу националну свест, а у угарском сабору, међу члановима најмоћније властеле не беше човека, који би био видео крвав мач омашћен крвљу туреком, нити јунака, који би могао водити какву чету противу Турака.⁽¹⁾ А круна свега тога беше, до зла Бога рђаво финансијско стање државно, да ни сам краљ немађаше по неки пут, шта да једе. Тако и српски Шајкаши — којих беше велики број у војној служби — због не добивања плате, поново падоше у такву сиротињу, да бише принуђени, као год пређе у очи пада Београда, лично ићи краљу, и молити за своју криво заслужену зараду. Тако дођоше у Будим и они из Јајца и Варадина: *Радован, Бура, Петар, Михајло, Ласновић и Четинковић* и они из Сланкамена. Краљ би им можда платио, али његовим рудницима и приходима руковаху странци, којима није стало до тога што је краљ у ужасној

закуп чипшења димњака и пећи на зграде општин. суда, основних школа и осталих одељења.

Рок је овом закупу одређен на годину дана.

Ко жели примити се овога рада нека означеног дана дође и лицитира.

СБр. 18168 — од суда општине града Београда, 6 Новембра 1893 год. у Београду.

Суд општине града Београда држаће на дан 23. тек. месеца, од 2—5 сати по подне у канцеларији рачуноводства свог, јавну усмену лицитацију, за издавање под закуп 12 месарских плацева на В. тргу, за продају свињског, јагњећег и телећег меса и 7 плцева за продају говећег и овчег меса.

Лицитанти полажу 120 дин. на име кауције у готову или српско државним папирима од вредности, и то ако су српски поданици, а страни дупло.

Остале погодбе о закупу ових плацева, могу се видети у рачуноводству сваког дана а и на сам дан лицитације.

Ко жели ма који од ових плацева узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира.

АБр 6398 — Од суда општине града Београда, 19 Новембра 1893 год. у Београду.

По што одбор општине Београдске није одобрио држату лицитацију за давање под закуп цубока од заклате стове на општин. кланица, — то ће рачуноводство општине београдске, држати другу јавну усмену лицитацију на дан 29 тек, месеца од 2—5 сати по подне, у својој канцеларији а. за давање под закуп овога права.

Кауцију полажу српски грађани 3000 дин. у готову или српско државним папирима од вредности, а страни дупло.

новчаној оскудици.⁽¹⁾ И поред свега тога, што ове изасланике Шајкашке краљевни благајници отераше из Будима, као год негда онај препозит Павле, за чудо је, да је у Мађарској било тада људи, који су за одбрану краљевства највише наде полагали на ове српске мученике. Једина хвала и припада јуначкоме биекупу Томорију, који се највише и старао, да му границе његове војене области буду добро заштићене. Он је велику наду полагао на српске становнике у Срему. Али је још значајније то, што се овај бискуп уздасе највећма на помоћ, која би му могла доћи од српског народа под Турцима, који је стењао под турским јармом, те је вруће желео да се већ једном домогне слатке слободе.⁽²⁾

Од како је Томорија дошао на бискупску столицу у Срему, имао је са овостраним Србима непрестана договарања и дописивања, те су му славнији његови људи јављали о целом стању ствари у Турака и у Срба. Па видећи из тога, и они потлачени Срби, да се у Угарској ради заиста, да се они ослободе од Турака, бећу сви листом обузети жељом,

Остале погодбе о овом закупу могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације,

Ко жели ово право узети под закуп нека означеног дана дође и лицитира,

СМ 17744 — Од суда општине града Београда, 19 Новембра 1893 год. у Београду.

По што се на дан 16 тек. месеца није могла држати лицитација за давање под закуп плаца општинског код чесме „Књатиње Љубице“ с тога што није био довољан број лицитаната, то ће рачуноводство општине београдске држати на дан 24 тек. месеца од 2—5 сати по подне, трећу јавну усмену лицитацију за давање поменутог плаца под закуп.

Кауцију полажу српски грађани 160 дин. у готову или српско државним папирима од вредности, а страни дупло.

Остале погодбе о овом закупу могу се видети сваког дана у канцеларији рачуноводства а и на сам дан лицитације.

Ко жели поменути плац узети под закуп, нека означеног дана дође и лицитира

СБр. 18756 — Од суда општине града Београда, 19. Новембра 1893 год. у Београду.

САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

Састанак држан 1. Септембра 1893 год.

(ИЗВОД ИЗ СТЕНОГР. БЕЛЕЖАКА)

Председник. — Пошто има довољан број одборника, отвара седницу, и моли одбор да са слуша записник последњег састанка.

Секретар прочита записник који се усваја.

Мата Јовановић. — Примећује, да је на Врачару око школе саграђен тротоар који не одговара прописаном тротоару за ту улицу. Тражи да се то поруши и трошак стави на терет народодавцу а да се сагради одма прописани тро-

пламенога устанка народног, којим би стресли са себе јарам тирански. Имајући извешта о таком расположењу српскога народа, није ни чудо, што се Томорија толико уздасе у њега. Колико су пак ондашњи преци наши у Шумадији били обузети мишљу народног устанка, баш при крају 1525. г. види се најбоље из сведочанства папина посланика Боргија, који не може довољно да се томе начуди: „Веру своју и слободу љубећи приправни су — вели Боргија — први мужевни српског народа оставити своју постојбину, и у њој своја добра и све корист, које су уживали на султановој служби — све су то приправни оставити и прећи у Угарску, да ту помру од глади. Када би краљ могао пресељеницима пружити довољних средстава за живот, за кратко би време остала пушта Србија и Босна и Бугарска, јер би све похитало краљу, да под његовим заставама војује за своју веру и слободу. Ако је толико било одважности међу хришћанима уза сву млиставост најближега им суседа — угарске државе — што би се могло од њих очекивати, да су хришћанске власти у истину бој повели на Турчина“.⁽¹⁾ Али

(1) Smičiklas T.: Povj. hrv. knj. I. стр. 715 и 720. Писма Боргије, папина посланика на будимском двору.

(1) Гласник срп. уч. др. књ. 67. стр. XXXIV.

(2) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 151.

(1) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 151.

тотар Паводи да околно грађанство негодује због тога, јер њих тера општина да граде прописне тротоаре а међу тим општина сама ради томе противно.

Радејко Драговић. — Потпомаже Мату Јовановића.

Велимир Тодоровић. — Мисли, да би боље било да се ова ствар остави за идућу седницу за кад да председник спреми акта и извештај о овој ствари.

Председник. — Прима да набави акта и поднесе извештај.

Тоша Селесковић. — Објашњује, да је овај тротоар привремено саграђен, да би деца могла приступити школи, јер ту није било никаквог тротоара. А кад одбор одобри грађење прописаног тротоара, и набаве се потребна средства, онда ће се ова привремена стаза уклонити.

Мата Јовановић. — Поткрепљује своју примедбу тиме, што вели, да општина треба и да је он то тражио, да око свога имања подигне првенствено прописане тротоаре па после да тражи то од грађана, а не као што је овде поступљено.

После још неких објашњења одбор се задовољно изјавом председника, да у идућој седници поднесе извештај о овој ствари.

Соломон Азриел. — Тражи, да председник изнесе на решење ствар о подизању кеја и антрота у Београду, пошто је у једној од прошлих седница обећао то учинити.

Председник. — Изјављује да је тај предмет већ на дневномреду, па ако одбор жели, може одмах изабрати повереништво, да га проучи.

Марко Велизарић. — Слаже се с тим, да се изабере повереништво ради проучавања овог предмета с тим, да у ово повереништво уђе и неколико трговаца из трговинског удружења.

Радејко Драговић. — Противан је бирању овог повереништва све док се не добије више понуда, а не да се проучава само једна понуда.

Милутин Марковић. — Примећује, да је и раније по овом предмету радило извесно повереништво, те би требало да се и тај рад узме у обзир

Милан Капетановић. — Такође напомиње, да је по овоме већ рздила једна комисија па мисли, да би најправилније било, да се и ова понуда упути истој комисији, нарочито још и с тога, што општина има готове планове за кеј.

Марко Велизарић. — Није противан Капетановићу али мисли, да би требало ипак ту комисију поунити са неколико трговаца,

За овим би на заклетв неколиких одборника седница претворена у конференцију, после које је седница закључена због одласка неких одборника остављајући, да се ова ствар у идућој седници реши.

Састанак држан 3. Септембра 1893 год.

Председник. — Отвара седницу, пошто има довољан број одборника.

Секретар прочита записник прошлог састанка, који се усваја.

Марко Велизарић. — Тражи да се изнесе на решење ствар о кеју и антротима, што је у прошлој седници остало нерешено

Пошто је председник у кратким потезима изложио, у чему је ствар, да би и они одборници, који прошлог пута нису били знали о чему се рече, одбор је решио: да се овај предмет заједно са понудом повери нарочитој комисији на проучавање.

После овог председник изјављује да је нареду одобрење кредита за утврђивање обале дунавске. Председник дунавског друштва за улепшавање тога краја поднео је молбу и одбор је одлучио да грађевинско одељење прегледа на лицу места и поднесе о томе извештај, какви би се радови имали предузети за учвршћивање обале дунавске и шта би то коштало. Грађевинско је одељење извршило то и подноси извештај.

Секретар прочита извештај.

Стеван Чађевић. — Није противан овоме, шта више, доказује потребу, да на једној тачки Дунава могу пристајати лађе и т. п. само сумња да ће срачуната јачина зида моћи издржати одређени притисак, те тражи, да му управник грађевинског одељења у овоме погледу даде објашњења. Противан је да се и улица насипа, пошто је она довољно насута, да се вода при обичном надолажењу одбија.

Тоша Селесковић. — Одговарајући С. Чађевићу, изјављује да је предрачун добар и да кеј

услед притиска неће пропасти. Гарантује да ће кеј бити добар и да неће бити штете. Тражи даље да се одобри тражена сума и за насипање улице.

Бока Димитријевић. — Из финансијских обзира би желео, да се насипање улице остави до године а утврђење кеја да се предузме одмах пошто је вода мала.

Велимир Тодоровић. — Пита, зашто се овај посао неби извршио жељезницом, кад је она баш за ове послове и набављена.

Тоша Селесковић. — одговара, да је ово врло мали посао и да се насипање жељезницом рентира само онда, кад се има насупи велики простор и кад се има да привуче на милијоне кубних метара земље.

Радејко Драговић. — Није противан да се изврши утврђивање кеја али само под надзором општинским.

После ових објашњења одбор је одобрио овај кредит за утврђење кеја. После овога одбор је без велике дебате одобрио ситније кредите за извесне радове општинске. На завршетку седнице а на предлог председника одбор је одобрио, да се узме нарочита лађа за дочек Његовог Величанства и донео одлуке о другим спремама за дочек.

Састанак држан 6. Септембра 1893 год.

Председник. — Пошто има довољан број одборника то отвара седницу и моли да се саслуша записник последњег састанка.

Секретар прочита записник.

Стеван Чађевић. — Тражи да уђе у записник његова примедба, учињена у прошлој седници, приликом решавања о утврђењу кеја на Дунаву, где је нагласио, да не види довољно сталности у погледу на израду његову за то, што се оснива суви зид па муљ и где долази 2,40 кгр. на квадратни сантиметар притиска, и због чега мисли да ће бити зид несигуран.

Председник. — Одговара, да у протокол улазе само решења одборска а говори појединих одборника улазе у стенографске белешке. Према томе то не може да уђе у записник.

Милутин Марковић. — Противан је захтеву Чађевића, пошто се до сада практиковало, да

вредност њихову нису могли оценити меродавни фактори у Угарској а Томорија сам био је немоћан пружити помоћ свима Србима, који би к њему гомилама прешли. Ну, и ако жеља Срба није донела очекиване резултате, краљевство мађарско имало је од тога либења неке користи. На име пресељења и пребегивања знатнијих Срба у мађарске стране, која нису никако ни престајала, сада су повећана, и под конач г. 1525, више таквих пребегло било је.

Међу свима пресељеницима најугледније место заузима једна личност, која беше позната добро не само Србима у Србији, него и Мађарима, а нарочито Томорију. То беше ерпски синак из срца Шумадије, са Венчаца планине⁽¹⁾ кнез Павле Бакић. Будући великога уважења и гласа међу својима, Павле Бакић је и под Турцима уживао велико поверење, нарочито за време Ферхат-паше, који га је био направио својим повериоцем за прикупљање порезе. Ну пошто је Ферхат погинуо, и Павлов положај би оте-

жан, па се с тога, вели Месић, морао селити из Србије. Павле је заиста био проиграо свој углед код турских власти, али не због пријатељства његовог са Ферхатом, него што су му похватана нека писма и договарања са Томоријем у Срему. Тако важна личност у Срба за оно доба, морала је стајати са Томоријем у споразуму, на раду око организације народног устанка, којим се, као што смо видели, бискуп најживље занимао. И због тога, кад му је већ живот био у опасности, ступи Бакић са Томоријем у преговоре о преласку своме и својих људи. Најстарији траг томе преговарању налази се месеца октобра, 1525. г. а могао је и раније отпочети. И разуме се и краљ и Томорије радо су прихватили понуду његову, обећавајући му и помоћи и новаца. С тога узалуд вели шовиниста мађарски, Иншванфија: „Nec multo postquam Tomoreus in Frangerani locum successit ac Baciam adventavit Paulus Baguitius e Thracia nobili et militari, graeci ritus stirpe ortus, quum Turcarum insolentias ferre amplius non potest apud quos in suspicionem mutatae fidei inciderat crebris Tomorei literis nunciis non inscio rege sollicitatus, cum quinque fratribus egre-

giae virtutis fortitubisque viris, Petro, Ceimente, Manuele, Demetrio et Michaele in Ungariam venit, superatis ingenti animo sed magna cum difficultate, Turcarum insidiis, quae ei per omnia fere itinera et compita collocaverunt.“⁽¹⁾

Са целом својом породицом: петоро браће: Манојло Петар Климентије, (Колнен по Месићу) Димитрије и Михајло, женом Теодором и кћери Маријом диже се кнез Павле негде око Божића 1525. г. и пређе са свим својим благом, с доста тешкоће од стране турских заседа, у Угарску. Јер одмах г. 1526. 15. Јануара, пише Боргија писмо папи: „Павле Рашанин (Rasciano) кога очекује нагочки бискуп, дошао је здрав и читав с целом породицом женом и децом и с великим благом; довео је са собом педесет коњаника у добром реду. Он је један (од оних), што скупљају данак царев у оној провинцији (Србији) (che procurava li r tributi di Caesare in quella provintiae) човек особита поштовања код Турчина и великог поверења код свих оних народа (homo di granda existimatione appresso il Turco et di gran credito appresso-

(1) Мидлићев ић Ђ. М.: Кнежевина Србија, стр. 231. Народно предање спомиње једнога Бакића на истом месту и у XVII. столећу (Гласник II, 229—231) који је можда потомак овога Павла Бакића.

(1) Picot E. (Павловић Ст.) Срби у Угар. књ. I стр. 64.

само одлуке улазе у записник а одвојена мњења и друге примедбе бележе се само у стенографским белешкама.

Мијаило Бончић — говори у истом смислу као и М. Марковић, после ког објашњења одбор није усвојио захтев Чађевићев, а протокол примио без измена.

Михајло Борђевић и Соломон Азријел траже да се држи друга лиценција, за набавку 25000 кгр. јечма и зоби, пошто је понуђена цена врло скупа, што одбор и усвоји.

Секретар чита акт управе вароши Београда да је кућа у винограду Вукашина Петровића, у којој се налази школа топчидерска, заражена дифтеријом и да се из ње школа уклони.

Председник. — Вели, да је услед овог акта комисија прегледала зграду Бертолијевој, и поднела извештај о томе.

Секретар чита извешта о кући Бертолијевој којим се предлаже, да се та кућа купи за школску потребу.

Председник — тражи, да се начелно расправи да ли је за општину корисније да ову кућу откупи или да се узме опет пруга кућа под кирију. Комисија мисли да би било корисније да општина има и своју зграду тамо.

Милан Каштановић. — Противан је да се купује кућа, која није зидана за школу, јер ако се оће да плати за исту 12-15000 дин. онда је боље тим новцем сазидати нову зграду удешену за потребу школску, кад и онако има општина тамо доста празних места.

Стеван Чађевић Признаје да не може бити једна зграда, која је грађена за приватну потребу, апсолутно погодна за школу али пошто је прече да се изидају школске зграде у самом Београду, и пошто за сада нема општина новаца да на топчидерском брду зид зграду, која ће и педагошким и техничким и хигијенским захтевима одговарати, то је мишљења, да се ова кућа купи па да се преправи за школу.

Милутин Марковић — Противан је да се купује кућа но да се тим новцем сагради нова зграда. А ако ни то не може, онда да се узме под кирију до бољих прилика и то, кад истече уговор са В. Петровићем.

На предлог председника одбор је одлучио, да му се поднесе извештај о томе кад истече

уговор са В. Петровићем и о санитарском прегледу његове куће.

Председник износи на решење молбу овд. рибара, која се састоји у овоме: Рибари су по трошаринској тарифи оптерећени извесном трошарином, и они су се договорили, да ту таксу, коју би имали да плате до нове године, да то плати сав њихов еснаф. Та је ствар била пред комисијом трошаринском која није противна молби рибара само ставља извесне погодбе.

Соломон Азријел — као члан комисије трошаринске вели: Еснаф рибарски обратио се молбом општини, да се њему уступи право наплаћивања трошарине од данас до краја децембра ове године, за 1500 дин. Одбор је предвидео годишње прихода од трошарине на рибу 4000 динара, а они нуде за три месеца 1500 динара што износи више него што је предвиђено. Осим тога ако се усвоји тај предлог онда ће се избећи сав овај издатак на контролоре који морају да буду, да пазе, да се што не краде. Мишљења је да треба то да се прими.

Др. Павле Поповић — Слаже се с предлогом комисије, да се молба рибара уважи.

Мата Јовановић — Није противан овоме уступању, само је рад знати, да ли ће еснаф и за Јануар, Фебруар и Март понудити исту цену.

Филип Васиљевић — Тражи да се одреди лиценција за овај закуп, јер су ово најбољи месеци за продају рибе, па ће се можда наћи, који ће и више понудити, иначе боји се, да се за остале месеце веће моћи ни 2500 дин. добити.

Коста Михајловић — Мисли, да ће боље бити, да се уступи еснафу наплата трошарине на рибу за читаву годину.

Стеван Чађевић — Слаже се с предлогом Косте Михајловића пошто и он увиђа, да су ови месеци најјачи а остали слабији у погледу продаје рибе.

Соломон Азријел — Не противи се предлогу Михајловића и Чађевића, само то да буде од Јануара до Јануара а за сада да им се уступи до нове године.

Др. Павле Поповић — Прихваћа мисао Азријела, да се еснафу за сада уступи до Јануара, а после да се држи лиценција за целу годину.

tutti quelli populi), С њим је дошао један други Стефан, којег употребљаваше још Њ. В.⁽¹⁾ краљ, и други. Људи од војске и калочки бискуп мисле да ће долазак овога моћи бити не само користан, јер ће се моћи дознати многе тајне, из онога двора (турскога) који он познаје одлично, него и због штете, коју ће моћи он чинити непријатељима, познајући сва места тамо. Овде је (у Будим) дошао он са Њ. В. краљем, и са свом господом, да би му нашли једно часно место; и дате су му неколике виле и један град, од којих ће моћи имати 1500 дуката годишње и гледаће се, да му се даје и плата за његових педесет коњаника. После овога дошла су писма од многих који би хтели учинити то исто (дакле да се преселе!) из чега може јасно Ваша Светлост (папа) разумети, да у душама ових јадних заробљеника има још неког остатка хришћанске религије, и пошто сада полазе и хоће да иду из своје отаџбине, где имају и где су имали врло частан и користан положај, да би дошли у беду и субординацију угарску. Може мислити Ваша Светлост, ако се искупи једна војска хра-

бра, од првака хришћански уједињења, доиста се може очекивати много више добра него што ми мислимо («che in li animi di quelli poveretti captivi e anchora alcuna reliquia di la relligione christiana, et quando al presente si partano et volino partire de la sua patria, ove hano havuto et hano honoratissima et utile conditione, et venire la miseria et inordinatione di Ungaria) etc.»⁽¹⁾)

Као што се види, кнез Павле није смео од Турака прелазити голорук, већ је одабрао својих највернијих 50 коњаника, који су му штитили пут, те му Турци нису могли спречити прелазак. „Нико се није толико повеселио његову доласку колико Томори, вели Месић — јер се је од њега надао издашћој помоћи, те је зато Томори одмах радио око Лудвикову владу, да се Павлу дарује које имање, како би могао што већу чету сакупити и издржавати,“ и као што се види из Боргијева писма, влада му је збиља дала нека добра, за која веле неки историци, да су припала Хедерварију, па му због издајства Београда, одузета у корист државне касе. Краљ Лудвик издао

После ових објашњења председник је ставио молбу еснафа на гласање, те је већином гласова усвојена под погодбама, преложеним од трошаринске комисије.

За овим председник саопшти одбору, да Сима Јовановић и Јоца Чобановић непрестано траже, да им се исплати заузети део њихова имања за регулацију вароши, пошто их Управа Фондова гони, да јој исплате дуг, што је на тим имањима.

Андра Одавић — У ствари Јоца Чобанића даје одбору ово објашњење: Тај човек има да прими од општине 15.160 дин. за одузето му земљиште. И та је ствар његова свршена. Он је два пута ишао на касу да прими новац, док је тај регулациони фонд био још у рукама државним, али није било пара. И у то време деси се да регулациони фонд пређе на општину, и он сад има посла са општином. Маса Томе Делимарковића има да плати општини 20.000 дин. за припало јој земљиште општинско по регулационом плану, и она моли да преда тај новац општини јер има пара, и тражи да се то једном сврши. Дакле ја предлажем да се одмах узме новац од те масе, и да се исплати овај човек. Једним ударцем лакле да свршимо две ствари. Јер ако то не решите овај ће човек сасвим да пропадне.

Никола Х. Поповић — Вели, да се овај Чобановићев захтев не може испунити пошто још није свршено питање о пријему имовине регулационог фонда. Кад се то сврши, на чему ради једна парочита комисија, онда ће се тек моћи приступити питању о исплати заузетих имања, камо спада и Чобановићева ствар.

Др. Павле Поповић — У подужем говору разлаже штетност овог одуговлачења по личне интересе оних људи, чија се имања одузимају за улице. Пошто обвеза општине, да то исплати, већ постоји и пошто су та имања редовним путем и процењена предлаже, да се одузета имања одмах исплате онима, којима је новац најпотребнији, да би сачували остали део свог имања.

Председник — Објашњује, да је пренос регулационог фонда и формално и у неколико материјално извршен, само има да се испуне још неки захтеви општине односно процене вредности тога фонда.

Ст. Чађевић — И сам мисли, да је пренос регул. фонда на општину свршена ствар. Пита

је Павлу на та добра повељу 18. јула 1526. г. али она није толико уважавана, то је краљ Фердинанд, после мухачке битке, у два маха потврђивао ту исту Лудвикову повељу. Нешто својим, а нешто државним новцем издржавао је кнез Павле повећу чету војника, те га ми ускоро налазимо као војводу над *хиљадом Шајкаша*.⁽¹⁾ Са таквом војском ускоро је Павле показао толиког јунаштва, да превазилази јуначку еклаву Божићеву који стоји сада уз Павла долази као други по реду. Јаче су се око њега почели скупљати Срби него око Божића, и чисто им је изгледало, као да гледају пред собом змаја-деспота Вука, или боље кнеза *Цавла* Бранковића.

Са пресељењем Бакића и његових другова, пада у везу још један значајан корак мађарске владе. Да би за краља свога задобила и оне раније настањене Србе у Угарској, влада мађарска, на сву прилику по наговору Томорија, *обнови српски десиотат* у Мађарској, у лицу *Стефана Бериславића*, сина пређашњег деспота српског, Јов. Бериславића Грабарског. Ово је интересна појава у историји политике мађарске према Србима.

(1) Говор је можда о Божићеву брату Стевану Божићу, који је сада с Павлом дошао у Будим, где их је Боргија и видео.

(1) Theiner: Mon. hist. Hung. sacram, t. II, p. 742. О Бакићу пише Theiner и на странама: 735, 736, 743, 750 и 759.

(1) Rad југосл. акад. књ. XXII. стр. 153.

само, да ли је општина обавезна, да исплаћује заузета имања по проценама извршеним раније, док је био фонд у државним рукама, као и то, да ли може општина или одбор општински да прими све оне обавезе, које је држава раније законитим путем на се узела. Па у случају да те обавезе прелазе на општину, онда не налази разлога, да се испуњење тих обавеза одлаже.

Милутин Марковић — Признаје, да је преко потребно да се ово питање реши, али свакојако мора се имати некакав ред у томе и да се нађе неког основа по коме ће се то да сврши. Она питања која су већ расправљена била док је регулациони фонд био у државним рукама, она су свршена, и сад о њима нема се шта говорити, само треба наћи извора, одакле ће се исплатити, јер се то не може чинити из редовних, прихода.

Осим тога, ако се не усвоји досадашњи начин руковања са фондом, треба прописати нов, по коме ће се процене и остали послови свршавати.

Ђока Новаковић — Предлаже, да се одреди комисија, да ове хитне предмете проучи, да ли су сазрели за исплату, а међутим комисија, одређена за преглед стања регулационог фонда, да продужи свој рад.

После још неких објашњења и пошто је М. Ј. Марковић потпомогао предлог Ђ. С. Новаковића, би изабрала комисија да проучи ова два питања засебно, па да каже, јесу ли свршена или не, па ако су свршена онда председник да нареди да се исплате.

За овим је седница закључена у 8^{1/2} часова по подне.

Састанак држан 11 Септембра 1893. год.

Председник. — Пошто има довољан број одборника отвара седницу.

Секретар прочита записник прошлог састанка, који се усваја.

Председник — моли одбор да послуша извештај комисије о електричном осветљењу.

Председник комисије Ђока Станојевић чита.

Мих. Бончић. — Тражи, да се овај извештај прво одштапа и разда одборницима, па тек онда да се о њему решава.

Као год што су први пут тешке прилике и околности нагнале краља Матију, да васпостави деспотство српско у Угарској, тако ево видимо, где тешке околности нагоне и сада краља Лудвика, да понови српско деспотство, које он не мишљаше никада више да обнови. На тај карак нагнала га је тежња „да се у Срба на тај начин пробуди жеља, да под његовом (деспотовом) командом понова освајају Србију.“⁽¹⁾

Још је значајнија појава та, да Срби угарски готово никакве важности не придаваху овоме кораку краљеву, игноришући новог деспота свога као год и његовог оца, раније; па се радије скупљаху под заставе својих омиљених јунака Бакића и Божића. „Они следе глас и заставе познатих у своме роду јунака, а не маре за деспота, који им је био већма туђ, пак и у осталом није био кадар да се високо узнесе, будући, да нити сам није обилавао благом, нити, га је држава знатно помагала.“⁽²⁾ Зато у свима доцнијим бојевима где год учествују Срби, не налази се нигде спомена о *деспоту*

Марко Велизарић — Вели, да од тога неће бити користи, јер је извештај о чисто стручној ствари, с тога предлаже да се прими овај извештај са свим онако како је комисија предложила.

Раденко Драговић — Потпоможе тражење Бончићево.

Стеван Чађевић — И он потпоможе захтев Бончићев, пошто у истоме извештају, колико је могао приметити, има ствари, које нису довољно прецизиране. Тако на пример, није прецизно казано, које су то улице нерегулисане а које се имају сматрати да су регулисане.

Соломон Азријел — Вели, да би требало извештај примити одмах само ако хоће и друштво да га усвоји.

Филип Васиљевић — говори у смислу истом као и М. Велизарић признајући, да је ствар стручна, и да ће мало њих одборника моћи чинити примедбе.

Др. Радовановић — Тражи да се дода још и то, да чим буде готов извесан број сијалица, да се одмах и пале, иначе се потпуно слаже са извештајем комисијским. (Чује се: да се гласа о њему).

Председник — Даје о овој ствари ово објашњење: Ја овако схватам овај извештај: он се дели на два дела. У првом делу чули сте шта је до сад урађено са инсталациом овог електричног осветљења. Ту је констатовано у колико су предузимачи тај посао извршили и како су извршили. То је први део. На основу тога комисија тврди да они нису по уговору на време са осталим радовима готови. Они су требали као што знате до првог Августа ове године да буду са свим готови, и онда би општина имала да прими осветљење.

Међу тим они то нису учинили, и према томе ми би имали да се користимо чл. 56 уговора, а то ће рећи да им одкажемо инсталацију. Али комисија налази да је за општину корисније да не одкажемо инсталацију, него да општина задобије од њих извесне погодбе и ствари, а да им продужи рок инсталацији.

То је главна садржина овога извештаја. У томе дакле, што општина жели да има електрично осветљење, у тој жели комисија предлаже одбору да не раскида уговор него да постави извесне погодбе предузимачима, које нису предвиђене уговором па да им продужи уговор те да и они на тај начин изврше инсталацију, а

Стевану Борисављевићу, а наши историци, поред тога, што га неки нигде и не спомињу; они који би и на силу хтели сварати што већи број деспота угарских Срба, говоре о Стефану Бориславићу, као о човеку без икакве улоге међу Србима, тако, да се не зна, ни како га је нестало с овог света.⁽¹⁾

Сва, дакле, бојна спрема за одбрану краљевства беше у оно неколико хиљада Срба, који занета увек беху на ратној ноzi, и спремни да на први звук ратна трубе ступе у бојну линију. И кад се пролећа 1526. г. стигоше поуздани гласови из Цариграда, да се султан са огромном војском спрема, да освоји мађарско краљевство, краљ се нађе на великој невољи. Срба, ма колико да су челичне њихове груди, било је веома мало, да могу противстати једном Сулејману I. Величанственом. Војска мађарска, и оно што се могао на његов позив дићи, недисциплинована, необучена — а стране помоћи нигде ни од корола. Посла одмах посла-

и општина да добије неке ствари, које неби имала по садашњем уговору. Шта дакле општина добија у накнаду што им продужује рок? Она добија прво уговорено осветљење, а то је 65 пламених лампи, и 1000 лампи сијалица; друго да предузимачи морају дати и приватнима осветљење према уговору, треће, да осигурају да се то изврши а не само на артији да буде написано. Како да се то осигура, то сте видели из извештаја, где се каже, да не примамо осветљење све докле догод целокупну инсталацију не изврше, а за то време они морају да осветљавају целу варош црпе, и тек онда кад се буде констатовало да је сва инсталација електричног осветљења доведена у ред, онда да им се почне да плаћа, а докле да осветљавају варош бесплатно.

За тим имају да повећају инсталацију у самој централи у смислу друге врсте електрицитета. Ми смо до сад имали једну врсту електрицитета, а то је једносмислену струју, а сад тражимо да уведе и другу врсту, а то је наизменичну струју. То су дакле користи по општину које по овом досадашњем уговору није имала. Пред одбором стоји дакле питање: хоће ли да буде електричног осветљења или не.

Ја мислим да се сви слажемо да имамо то осветљење. Ми смо се сви трудили да варош добије електрично осветљење, и сад немамо никакву рачуна да немамо те светлости. Кад дакле они нису на време готови, онда бар да се користимо оним што су они већ учинили. Још има једна корист по општину, коју смо били предвидели ако повластичар до првог Јануара не буде готов са инсталацијом, а то је да он мора од 1. Јануара да осветли све оне улице петролеумом, у којима нема електричног осветљења. Ово је главна садржина овога извештаја, има још неких детаља али ово је садржина.

Михајло Бончић — И после овог објашњења председника остаје при своме тражењу, да се решење ове ствари одложи, док се не штампа и док је сви одборници не проуче.

Председник — Додаје своје објашњење и ово: Ја сам изгубио из вида да свратим пажњу на предлог, да се извештај комисијски прво штампа, па онда да се о њему решава. С тоја ја хоћу да кажем о томе предлогу како ја мислим. Цела је истина да је до сада одбор практиковао

нике на све стране да преклиње за помоћ. „Ако ми помоћи В. Б. — писаше краљ енглеском ктаљу — не стигну што пре, моје је краљевство пропало.“ Немачки владар истина, већ је раније обећао помоћи, али она, све да се сложи са мађарском војском не износаше ни половину султанове силе. Обраћао се чак и на персискога владара, нека он подигне устанак у Азији на границама Сулејманове државе, да би тиме колико толико успорио његов положај на Угарску, док се Хришћани не припреме.⁽¹⁾ Најгоре стајаше са финансијом. Нити нована готових, нити пак поверилаца! Једини папа Климентије посла му 50.000 дуката да прикупи, што може, пре мало добровољних крсташа.⁽²⁾

(НАСТАВИКЕ СЕ)

(1) Engel v. H. J.: Allg. Welthist. B. III. одсек Gesch. v. Serv. S. 456.

(2) Rad југосл. акад. књ. XXII, стр. 153—154.

(1) Види о овом деспоту: Rad југосл. акад. књ. VIII стр. 88. — Engel v. H. J.: Allg. Welthist. B. III. одсек Gesch. v. Serv. S. 456. — Pray Annales r. Hung. t. V. q. 102. под примедбом J. Picot E. (Павловић, ет.) Срби у Уг. књ. I. стр. 63. Стојачковић А. Мечте итд. стр. 13.

(1) Louis Leger: Hist. de l'Autr.-Hongrie, p. 241.

(2) Smičiklas T: Povj hrv. књ. I. стр. 719.

кво питање на решење, да се и извештај о томе да, кад год се изнесе пред одбор први пут као штампана, па онда разла одборницима да сви прочитају и проуче, па тек онда да се решава о њему. То је до сад рађено. Међу тим ово питање није сад први пут пред одбором. Ово питање, зашто прелазимич није на време целокупну инсталацију електричног осветлења извршио, то није први пут пред одбором, него је више пута било претресано у одбору, и сад је од комисије сведено на извесну меру, коју ако одбор мисли да је добра, онда има да је прими. Одбор, дакле, има да се одлучи томе, да ли он мисли, да прекине сасвим са предузимачем, или да му продужи рок инсталацији, на то се своди сав овај разговор. И ако се одбор реши да повластичару продужи рок инсталацији, онда треба тиме и општина да извуче за себе неке користи. Те користи, које би општина добила, то је комисија схватила, и предлаже вам да их примите, како би могла поднети концесионару, да и он пристане на то или не. Јер то је још у питању хоће ли и он пристати на ово, што ми решимо, за то треба да чујемо шта ће и он на то да каже.

Сад је ли потребно да се прво штампа извештај па онда да решавамо о њему, моје је уверење, да баш и ако га штампамо, да ћемо га опет примити оваквог као што је и поднесен.

Стеван Чајевић — По нова изјављује, да би врло корисно било, да се пре решења сваки одборник прво свестрано обавести о предлогу, јер је извештај брзо читан па и сам није могао схватити и о свему свој суд донети.

Бока Станојевић — Наволи да је сасвим излишно да се овај предлог прво штампа, објашњујући тачку по тачку предлога и доказујући корисност његову по општину.

Др. Павле Поповић — као члан комисије говори, да је предлог врло корисан по општину и да би га требало усвојити без икаква одлагања.

После ових објашњавања председник је ставио на гласање, да ли да се предлог комисије прво штампа и разла одборницима па после тога поднесе одбору на решење, или да се одмах реши.

Гласањем је решено, да се предлог штампа.

За овим је г. Ђ. Станојевић прочитао свој одговор на извештај г. Т. Селесковића о стању радова на инсталацији електричног осветлења који је одговор примљен к знању и седница закључена.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У свима књижарама може се добити нова књига

НА ПОСЛЕДЊОЈ СТАНИЦИ

ПРИЧЕ И НОВЕЛЕ ИЗ ЛУДНИЦЕ

НАПИСАО

Р. Ј. КРОНБАУЕР

ИЛУСТРОВАО

В. ОЛИВА

I Гавран, II Мајка, III На прагу живота,
IV Снежне јагоде

Еlegantно издање са 17 слика цена 1 дин.

Београд. Књижара В. Валожина.

РАЗНЕ ОПШТИНСКЕ ТАКСЕ.

I. Димничарство:

- а) За чишћење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0:20 д.
б) За неузидан шпархерд 0:20 д.
в) За узидан " 0:40 д.
г) За велики узидан шпархерд у гостионици 0:50 д.
д) За чишћење димњака од два спрата 0:20 д.
ђ) За чишћење простог димњака 0:10 д.
е) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са пећима 0:10 д.
ж) За чишћење чункова од 2 и по метра уједно са више пећи 0:20 д.
з) За паљење димњака (цилиндера) без разлике на спратове 0:75 д.

II. Пражњење помијара и нужника:

- а) Од кубног метра 10— д.
б) Од акова 0:50 д.

III. Посетарина:

- а) Марка за панче за годину дана 3— д.
б) Обнављање изгубљене марке стаје 1— д.

IV. Гробарина.

- а) Гроб за децу 7— д.
б) Гроб за одрасле 12— д.
в) Мала гробница 555:52 д.
г) Велика гробница III. реда 998:39 д.
д) Велика гробница II. реда 1099:32 д.
е) Велика гробница I. реда 1684:57 д.

V. Мртвачка кола:

- а) Мртвачка кола стара са два коња 12:90 д.
б) Мртвачка кола са анђелима са два коња 24:90 д.
в) Мртвачка кола нова са два коња 36:90 д.
г) Мртвачка кола нова са 4 коња 72:90 д.

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ ЂУБРЕТА

За квартове: Савањалски, Теразијски, Варошки и Врачарски:

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом 0:25 д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазином 0:70 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1:50 д.

За квартове: Дорђолеки и Палилулски:

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом 0:20 д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазином 0:60 д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостионице са кухињом без штале 1 д.

Од суда општине београдске 28. Августа 1892 године АБр. 9449.

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

ПРЕМЕРЕНО НА БЕОГРАДСКОМ КАНТАРУ
Од 10 Новембра до 17 новембра 1893. год.

КИЛО-ГРАМА	НАИМЕНОВАЊЕ	Ц Е Н А			
		НАЈВЕЋА		НАЈМАЊА	
		ДИН.	ПР.	ДИН.	ПР.
8186	Арпаџица	32		28	
	Брашна кукурузна				
10000	" пшенична	16	20	15	
	Вина бела (од лит.)				
10080	" црна " "		60		40
1487	Волова	45		40	
	Вуне не пране				
	" пране				
1002	Грожђа	80		50	
138	Дуња	30		20	
7143	Јабука	12		10	
14697	Јечма	10	50	9	50
878	Кајмава	130		110	
	Кожа воловских				
	" јагњећих				
5530	" овчијих				
10500	Коре брезове	12		11	
	Крава				
12620	Креча	4		3	50
44523	Кромпира	10		7	
	Крупница				
2891	Крушава	14		11	
18691	Кукуруза нова	7	50	6	50
	Кукуруза				
	Лоја нетопљеног				
	" топљеног				
	Лука аршлеме				
106	" бела	65		50	
5817	" црна	20		15	
	Масла				
881	Масли	120		110	
22688	Меда	60		50	
	Оваца				
21863	Овса	11		10	50
69003	Ораја	50		40	
2445	Пасуља	13		10	
	Пекмеза				
	Просе				
612715	Пшенице	12		11	60
3258	Ражи	8	50	8	20
	Рак. комов. (од лит.)				
	" " меке "				
	" шљив. љуте "				
15395	" " меке "		55		40
13909	Свиња дебелих	80		75	
	" средњих				
115630	Сена	5		4	
462	Сира	110		60	
18466	Сламе	3		2	
	Сланине				
	Сочива				
670	Угљена дрвеног	8		7	
170800	" каменог	3		2	50
75	Шишарке	25		20	
	Шљива сирових				
271082	" сувих о. год. простог камена	30		12	
	мекиње				
14185	ситнице				
48226	воће разно				

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА